

پیشگفتار

استان سیستان و بلوچستان به دلیل داشتن جایگاه ویژه طبیعی و جغرافیایی، هم‌جوار بودن با دریای مکران، رود بزرگ هیرمند و هامون، نخستین دریاچه آب شیرین جهان، شرایط اقلیمی و هم‌چنین جایگاه ویژه سیاسی، تاریخی، باستانی و اجتماعی، اعتبار ویژه‌ای از دیدگاه استراتژیک داشته و گلوگاه آسیای جنوب خاوری نیز به‌شمار می‌رود.

سیستان و بلوچستان از روزگاران کهن گاهواره فرهنگی اصیل بوده است، که آثار و نشانه‌های باشکوه آن، از جمله شهر سوخته، معبد دهانه غلامان و کاخ اشکانی کوه خواجه در سیستان، و ابزار سنگی لادیز و ماشکید و ظرف‌های سفالی دوره پارینه-سنگی در بلوچستان، تاکنون دیده می‌شود و مورد ستایش باستان‌شناسان و جهانگردان است.

بنابراین برجستگی‌های موجود در مسایل فرهنگی و منطقه‌ای سیستان و بلوچستان می‌تواند به‌عنوان نماد و نشانه‌ای از فرهنگ توانگر استان، الهام‌بخش دیگر مناطق کشور قرار گیرد.

مردم سخت‌کوش سیستان و بلوچستان همواره به پندار، کردار، گفتار و منش نیکو سرشناس بوده‌اند. همین ویژگی هستی، توانست این استان مردخیز را، از آسیب توفان‌های سخت، چون یورش‌ها، کشتارها، چپاول‌ها، و ستم حکومت‌های پیشین نگاه دارد.

سیستان و بلوچستان در حال حاضر با تلاش خدمتگزاران به این منطقه، گام‌های بلند و شگفت‌انگیزی در راستای سازندگی و بالندگی، در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، زیربنایی و تولیدی برداشته است. بنابراین شناخت علمی استان سیستان و بلوچستان و فعالیت‌های گوناگون، به ویژه عمران و آبادی و زندگی در آن بایسته است و این اثر تلاشی در ارائه این شناخت است.

کتاب سیستان و بلوچستان‌نامه به دست آمده سال‌ها پژوهش میدانی و کتابخانه‌ای من است، امید که حق سخن را در مورد ویژگی‌های طبیعی، جغرافیایی، تاریخی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و مردم‌آزاده و رشید این منطقه مهم و استراتژیک ادا کند و سرآغازی برای بررسی و پژوهش‌های بعدی در این استان باشد. از خوانندگان گرامی و علاقه‌مند، درخواست می‌شود که در صورت دیدن هرگونه لغزش، برای رفع آن در چاپ‌های بعدی، با نگارنده به نشانی: تهران - صندوق پستی ۱۴۶۶۵/۱۷۷ مکاتبه فرمایند.

از اندیشمند فرهیخته جناب آقای حمید محسنی، مدیر محترم نشر گران‌سنگ کتابدار، که توانش‌های چاپ و نشر این اثر را فراهم نموده‌اند و همچنین کارکنان سخت‌کوش آن نشر، و حروف‌نگاری، طراحی، لیتوگرافی، چاپ و جلدسازی سپاس گزارم.

ایرج افشار (سیستانی)

تهران - یکم آذر ۱۳۸۹ خورشیدی

آوانگاری

برای نگارش درست نام‌های ویژه و واژگان محلی، از نشانه‌های فونتیک، کمک گرفته‌ایم، که برابر فارسی هر یک، به شرح زیر است:

X	خ	a	اَ
d	د	ā	آ، ع
r	ر	e	اِ
z	ذ، ز، ض، ظ	i	ای
ž	ژ	o	ضمه (ُ)
š	ش	u	او
q	ق، غ	ū	اوو
f	ف	ō	اُ
k	ک	,	همزه و ع میانه
g	گ	b	ب
l	ل	p	پ
m	م	t	ت، ط
n	ن	s	ث، س، ص
v	و	j	ج
y	ای، ی	č	چ
		h	ح، ه